

Teamgids taal

WIJZER IN HET CURRICULUM

Bijlagen

DE BASISVAARDIGHEDEN
IN KAART BRENGEN

Verantwoording

2024 SLO, Amersfoort

Mits de bron wordt vermeld, is het toegestaan zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren en/of verspreiden en om afgeleid materiaal te maken dat op deze uitgave is gebaseerd.

Auteurs:

Jaccoline Klein, Inge Jansen en Liesbeth Pennewaard

Informatie

SLO

Postbus 502, 3800 AM Amersfoort

Telefoon (033) 4840 840

Internet: www.slo.nl

E-mail: info@slo.nl

AN

1.8094.873

Inhoudsopgave

Bijlage 1 – Tien uitspraken van taalexperts	4
Bijlage 2 – Het curriculumgesprek in dialoog voeren	5
Bijlage 3 – Scoren	6
Bijlage 4 – Het curriculaire spinnenweb	7
Bijlage 5 – Negen leerplanvragen toegelicht	8
Bijlage 6 – Visie uitspraak voor in het midden op het spinnenweb	9
Bijlage 7 – Het rijbewijs	10
Bijlage 8 – Mini-analyse taal	12
Bijlage 9 – Parkeerplaats	14
Bijlage 10 – Onderwijsrollen	15
Bijlage 10A – Taalvaardigheden in samenhang	16
Bijlage 11 – Overzicht van alle bewijsstukken	18
Bijlage 12 – Kennis delen	20
Bijlage 13 – Teamkaarten	21
Bijlage 14 – Vragen voor je leerlingen	22
Bijlage 15 – Opbrengsten leerlingeninterviews	23
Bijlage 16 – Bronnen voor rijke teksten	25
Bijlage 17 – Kenmerken rijke teksten	26
Bijlage 18 – Voorbeelden van leeractiviteiten	27
Bijlage 19 – Waar sta je?	30

Bijlage 1 – Tien uitspraken van taalexperts

Met deze uitspraken geef je volgens experts richting aan goed taalonderwijs. We hebben ze ter inspiratie vertaald.

1. We bieden de taalvaardigheden zoveel mogelijk in samenhang aan, zodat leerlingen hun taal in een krachtige leeromgeving ontwikkelen. Het gaat dan om lezen, schrijven, luisteren, spreken en gesprekken voeren.
2. We verbinden taal en andere leergebieden, zodat leerlingen in een rijke context leren. En andersom, zodat taal de leer-en denkprocessen in de andere leergebieden versterkt.
3. We werken vanuit taaldoelen. Op basis van de behoeften van leerlingen sluiten we daar de leeractiviteiten op aan.
4. We werken langere tijd aan een thema - wel of niet vanuit een methode. We maken daarbij gebruik van verschillende, rijke tekstsoorten. We praten en schrijven voor een dieper begrip van de teksten en het thema.
5. Onze leerlingen doorlopen het creatieve proces van een echte schrijver, waarbinnen plannen, schrijven en reviseren een rol spelen.
6. We denken vanuit doelen na over de samenstelling van groepen in de klas: we zorgen voor gematigd heterogene groepen.
7. Onze leeractiviteiten richten zich op rijke interactie, om samen kennis op te bouwen en hun mondelinge taalvaardigheden te ontwikkelen.
8. We zorgen voor een stimulerende leesomgeving, waarbij we inzetten op een rijk, afwisselend en meertalig aanbod en samenwerken met de bibliotheek.
9. We waarderen en benutten meertaligheid ter versterking van hun identiteitsontwikkeling en het leren. We maken tijdens het leren bewust connecties met de diverse thuis- en schooltalen.
10. We maken het leerproces voor ons en de leerlingen inzichtelijk door formatief te evalueren.

Bijlage 2 - Het curriculumgesprek in dialoog voeren

Waarom de dialoog en niet gewoon met elkaar in gesprek? Met de dialoog als werkvorm zorg je ervoor dat iedereen kan zeggen wat ze willen zeggen zonder onderbroken te worden. Je voorkomt ook dat je in een discussie belandt, waardoor het gesprek verzandt. Alle inbreng is van gelijke waarde en het enige dat je doet, is luisteren naar de ander. Hierdoor krijg je goed zicht op alles wat er leeft in het team. De dialoog heeft een strak proces, maar wel met ruimte voor ieders inbreng. Het is een werkvorm die je ook in andere gesprekken toe kunt passen.

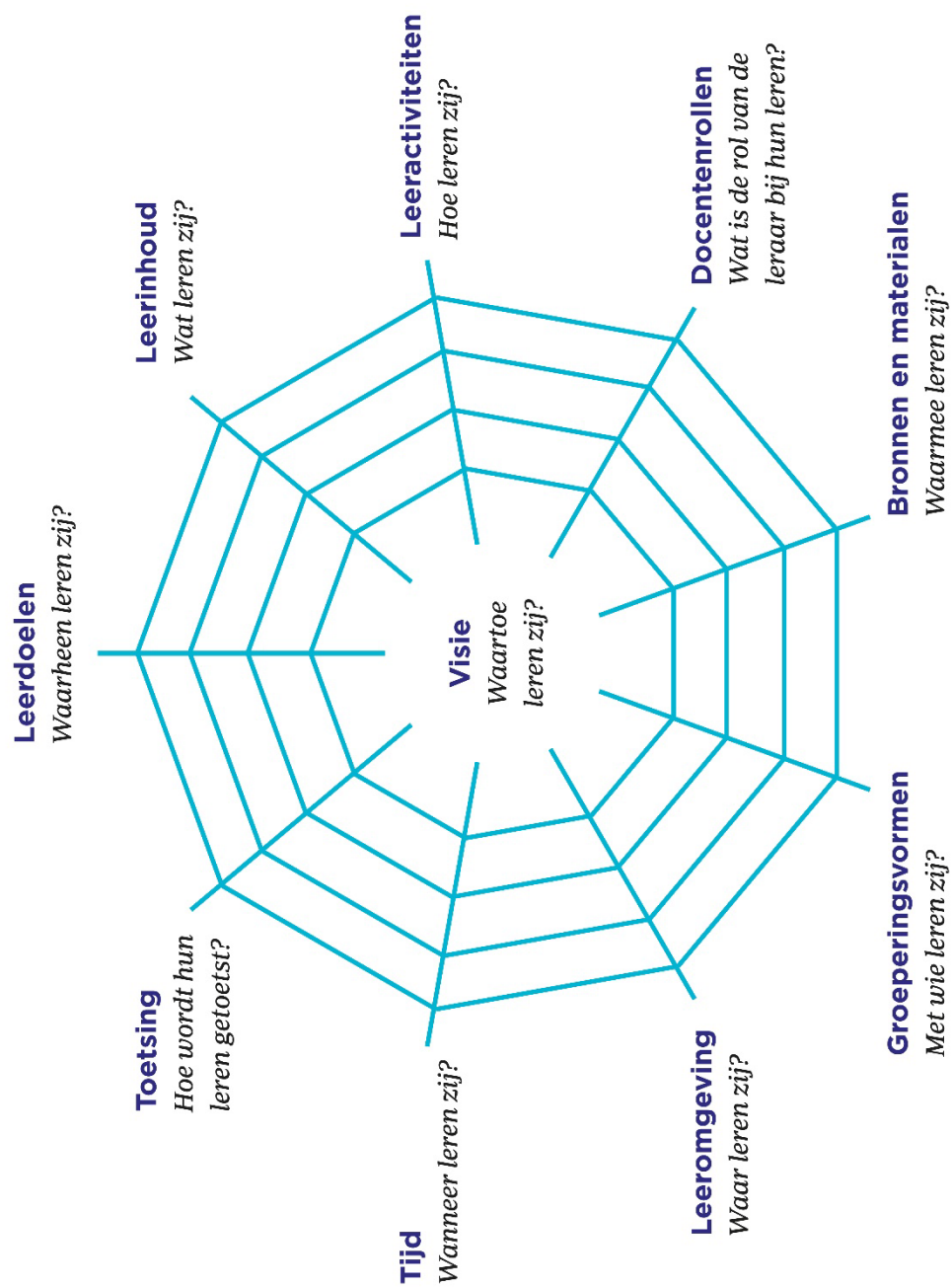
We lichten de werkvorm van de dialoog nog even toe, het luistert nogal nauw:

- Alle deelnemers zitten in een kring. Later in de bijeenkomsten zit je rond het spinnewebkleed.
- De agendabewaker heeft een gesprekssymbool. Dit kan zijn een object dat voor jullie betekenis heeft, of een willekeurig object als een koffiemok.
- Alleen de persoon die het symbool in handen heeft, spreekt.
- De agendabewaker geeft het gespreksymbool met de wijzers van de klok mee, vergezeld met de vraag die centraal staat.
- De deelnemer die het gesprekssymbool in handen heeft, beantwoordt de vraag. Verder spreekt niemand. Daarna geeft de deelnemer het gesprekssymbool door naar links.
- De agendabewaker beantwoordt de vraag zelf als laatste.

Bijlage 3 – Scoren

	Bij deze uitspraak ervaar ik urgentie	Deze uitspraak gaat me het meest aan het hart	Bij deze uitspraak zie ik een positief effect op de kwaliteit van ons onderwijs
Taalvaardigheden in samenhang	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
Taal verbinden met andere leergebieden	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
Werken met taaldoelen	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
Werken met thema's	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
Creatief schrijfproces	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
Vanuit doelen kijken naar groepen	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
Rijke mondelinge interactie	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
Stimulerende leesomgeving	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
Benutten meertaligheid	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
Formatief evalueren	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4

Bijlage 4 – Het curriculaire spinnenweb

Bijlage 5 - Negen leerplanvragen toegelicht

Waarheen leren zij?	Kerndoelen met tussendoelen staan beschreven, zie Leerplan in beeld . Je kunt als school doelen hieraan toevoegen.
Wat leren zij?	Welke leerinhouden wil je dat leerlingen in groep 2, groep 6 of groep 8 leren? Leid de inhoud af van kerndoelen en/of referentieniveaus. Maak je eigen keuzes of gebruik de inhouden van de methode. Je kunt ook inhouden toevoegen.
Hoe leren zij?	Hoe halen leerlingen de doelen die je stelt? Denk aan de lessen, werkvormen, projecten. Hoe zorgen jullie voor kennisoverdracht of voor eigenaarschap? Denk ook aan wat jullie als school afspreken over hoe je leerlingen tot leren brengt. Dat gaat verder dan een didactisch model.
Wie begeleidt hen bij het leren?	Wie hebben allemaal een rol bij het leren? En wat is de rol van de leraar, de ouders, de onderwijsassistent of medeleerlingen bij het leren? Denk ook aan rollen als ambulant begeleider, gastspreker, ...
Waarmee leren zij?	Dat wat je gebruikt bij het leren. Denk aan lesmethodes, materialen, opdrachten, apps,
Met wie leren zij?	Leerlingen leren met elkaar. Hoe groepeer je leerlingen zodat je het leren optimaal benut en alle leerlingen het gevoel hebben voldoende ondersteund en uitgedaagd te worden?
Waar leren zij?	Wat is de leeromgeving? Is dit vooral het klaslokaal, schoolgebouw of meer dan dat? En hoe zorg je dat de omgeving aanzet tot leren, nieuwsgierigheid en nieuwe ontdekkingen?
Wanneer leren zij?	Wat zijn de uren tabellen voor vakken of leergebieden, de verdeling van uren over het jaar, de week, de dag?
Hoe wordt hun leren getoetst?	Hoe weten we - leerling, ouders, leraar, team - dat leerlingen op de goede weg zijn naar hun leerdoelen, hun leerdoelen halen en zicht hebben op hun volgende leerstap? Hier spelen toetsen, gesprekken, werkstukken, ..., een rol.

Bijlage 6 – Visie uitspraak voor in het midden op het spinnenweb

Wij bieden de taalvaardigheden zoveel mogelijk aan in samenhang, zodat onze leerlingen hun taal in een krachtige leeromgeving ontwikkelen. Het gaat dan om lezen, schrijven, luisteren, spreken en gesprekken voeren.

Bijlage 7 - Het rijbewijs

*De rij-instructeur
De theorie-expert*

*Rijvaardigheid
Theorie en inzicht*

*Theorie individueel regels en toepassing
leren, soms in klasverband, overige tijd op
de weg met rijinstructeur*

2 uur per week op eigen gekozen tijdstip

*Op de weg
Thuis
Rijschool*

*Auto
Theorieboek*

*Rijexamen inclusief drie bijzondere
verrichtingen
Theorie-examen*

*Rijbewijs B, bevoegd om in een auto tot
3500 kg te rijden.*

Individueel

Bijlage 8 – Mini-analyse taal

Klaslokaal met busopstelling

Leraar

Gespreksvaardigheid

Leraargestuurde checkvragen

Twee uur per week

Methode hoofdstuk 5

Met een schriftelijke opdracht

Kerdoel 2: de leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren.

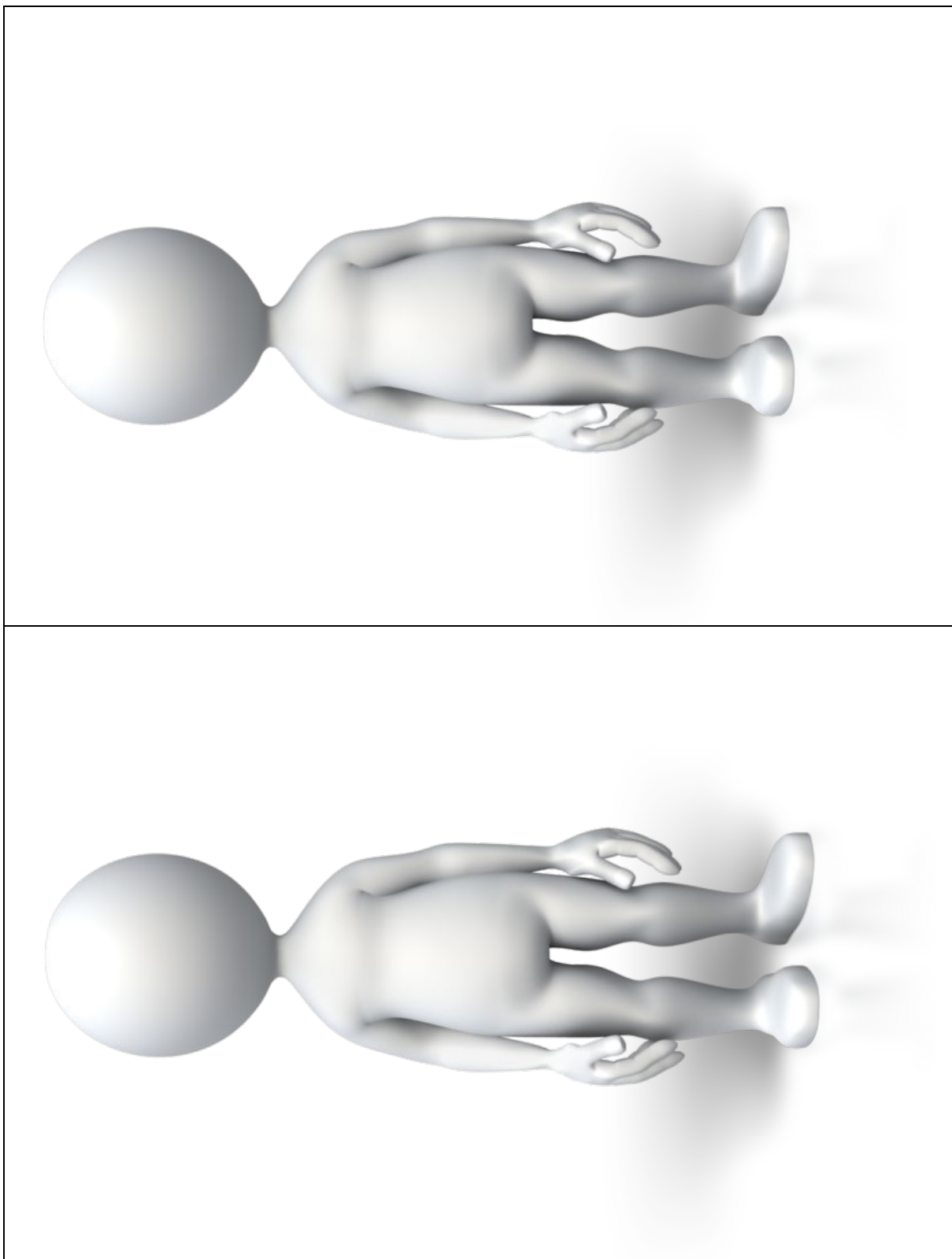
Klassikaal

Bijlage 9 – Parkeerplaats

Noteer op de parkeerplaats welke vragen je hebt, maar nu nog niet kunt beantwoorden.

Bijlage 10 - Onderwijsrollen

Bijlage 10A – Taalvaardigheden in samenhang

Wij bieden de taalvaardigheden zoveel mogelijk aan in samenhang, zodat onze leerlingen hun taal in een krachtige leeromgeving ontwikkelen. Het gaat dan om lezen, schrijven, luisteren, spreken en gesprekken voeren.

Wat zegt de leraar?

'Lezen en schrijven gaan hand in hand, en alle andere domeinen zijn daar in diverse fasen van het leer- en het schrijfproces ondersteunend aan. Dat is voor mij de kern van taalonderwijs.'

Petra de Lint

Wat zegt de expert?

'Je boekt veel tijds- én leerwinst als je onderdelen van het curriculum in samenhang aanbiedt.'

Joanneke Prenger

Wat je vandaag al kunt doen!

Ontdek drie manieren waarop je samenhang tussen taalvaardigheden aanbrengt en begin er vandaag al mee:

1. Kies dezelfde focus van instructie in de taaldomeinen.
Je focust je bijvoorbeeld zowel bij het lezen als schrijven op de tekststructuur.

[Hier](#) vind je een stappenplan voor het werken aan samenhang met eenzelfde focus van instructie.

2. Leg betekenisvolle relaties tussen taaldomeinen.
Door kennis uit het ene domein in te zetten in het andere domein. De kennis over verhaalanalyse helpt je bijvoorbeeld bij het schrijven van een verhaal.

[Hier](#) vind je een stappenplan om samenhang aan te brengen door de focus op betekenisvolle relaties tussen taalvaardigheden.

3. Door taaltaken in het ene domein te laten voorbereiden in het andere domein. Leerlingen lezen eerst een tekst over een onderwerp, waarover ze daarna een tekst schrijven.

[Hier](#) vind je een stappenplan om samenhang aan te brengen door taaltaken in het ene domein te laten voorbereiden in een ander domein.

Inspiratie van collega's

Lees hoe leraar Petra de Lint [samenhang aanbrengt](#) in haar taallessen.

In [deze video](#) laat ze ook zien hoe ze samenhang aanbrengt in haar taallessen.

Wat weten we uit onderzoek?

- We weten dat goed kunnen schrijven belangrijk is voor de ontwikkeling van leesvaardigheid. Ook is het van belang voor de cognitieve ontwikkeling van leerlingen, en om zelfstandig te kunnen deelnemen aan de maatschappij (Janssen & Van Weijen, 2019).
- In onderzoek zien we dat groepsgesprekken waarin leerlingen vanuit verschillende perspectieven een onderwerp bekijken, leidt tot beter geschreven teksten. (Casado-Ledesma et al., 2021)
- Schrijven heeft een sociaal karakter. Door het uitwisselen van ideeën en teksten voelen leerlingen zich onderdeel van een schrijfgemeenschap. Door het voeren van gesprekken leren leerlingen wat goede argumenten zijn en hoe ze die zo goed mogelijk kunnen formuleren om de boodschap op de lezer over te brengen (Wynhoff Olsen et al., 2018).
- In een meta-analyse van een groot aantal onderzoeken concluderen Graham & Hebert (2010) dat (leren) schrijven de leesvaardigheid van leerlingen vergroot. Het lezen van teksten heeft een positief effect op de kwaliteit van schijfopdrachten. En andersom werkt het ook: schrijfopdrachten op basis van gelezen teksten, helpen leerlingen bij de verwerking van de inhoud van een tekst.

Aan de slag!

- In de lessen [schrijven met peer response](#) werk je aan de verschillende taalvaardigheden: schrijven, lezen en gesprekken voeren.

Behoeftte aan meer verdieping?

- **Taaldomeinen in samenhang. Het taalonderwijs wordt er leuker van.** Artikel verschenen in SLO context po, juni 2016, nummer 13.
- **Taaldomeinen in samenhang.** Artikel verschenen in SLO context po, januari 2017, nummer 14.

Bijlage 11 – Overzicht van alle bewijsstukken

Wartoe leren zij?

Op nationaal niveau zijn er wettelijk verplichte kerndoelen en referentieniveaus voor taal en rekenen beschreven, zie [Leerplan in beeld](#).

Zorg bij deze draad voor een **overzicht van de taal- en rekendoelen**. Heeft jouw school ook schooleigen taal- en rekendoelen? Voeg deze dan ook toe.

Wanneer leren zij

Scholen bepalen zelf de urentabellen voor taal en rekenen, de verdeling van taal- en rekenuren over het jaar, de week, de dag en hoe de lesuren over de dag worden ingevuld.

Zorg bij deze draad voor een **print van het rooster en de lesurentabel**.

Warmee leren zij?

Met welke leermiddelen leren zij? Denk aan methodes, zelf ontwikkelde projecten of lessen, digitale bronnen, materiaal ontwikkeld door externe partners.

Selecteer een **representatief aantal voorbeelden van de leermaterialen**.

Wie begeleidt hen bij het leren?

Wie draagt er allemaal bij aan het taal- en rekenleerproces van de leerlingen en vanuit welke rol. Het gaat dan bijvoorbeeld om de rollen leraar, ib'er begeleider, onderwijsassistent, enz. Beschrijf voor elke rol de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

De **kaarten met docentenrollen** zijn gemaakt tijdens bijeenkomst 1.

Met wie leren zij?

Onder groeperingsvorm bedoelen we de verschillende manieren waarop leerlingen werken in een groep: individueel of in niveau- of interessegroepen

Zorg voor **een kaart voor elke groeperingsvorm**.

Waar leren zij?

Onder leeromgeving verstaan we daar waar het leren plaatsvindt op school of thuis. Denk ook aan werkhoecken, bibliotheek, schoolplein.

Zorg voor een kaart of foto van **elke leeromgeving**.

Hoe wordt hun leren getoetst of geëvalueerd?

In de klas richt toetsing of monitoring zich op de mate waarin leerlingen de leerdoelen bereiken of ernaartoe op weg zijn: deze beoordeling kan zowel formatief als summatief zijn.

Selecteer voor deze draad **een representatief aantal toetsen**.

Wat leren zij?

De leerinhouden zijn vaardigheden, kennis en houdingen die zijn afgeleid van de kerndoelen en referentieniveaus. Dat zijn bijvoorbeeld voorbeeldmatig uitgewerkte tussendoelen van SLO. Je kunt ook schooleigen inhouden toevoegen.

Zorg voor **een representatief overzicht van de inhouden** van het onderwijs dat je aanbiedt. Dit kan ook de methode zijn.

Hoe leren zij?

Dit zijn de pedagogisch-didactische keuzes die een leraar maakt en zichtbaar worden in de leeractiviteiten waarmee leerlingen hun leerdoelen bereiken.

Selecteer **een representatief aantal voorbeelden van de leermaterialen**.

Wie zorgt hiervoor? ...

Bijlage 12 – Kennis delen

Dit doe ik al	Dit doe ik al
Dit ga ik doen	Dit ga ik doen
Dit wil ik ook, maar nu nog niet	Dit wil ik ook, maar nu nog niet

Bijlage 13 - Teamkaarten

Dit willen we als team	Dit willen we als team
Dit willen we als team	Dit willen we als team

Bijlage 14 – Vragen voor je leerlingen

Vergeet niet de gekozen vragen af te stemmen op de leeftijd van je leerlingen en vraag om voorbeelden. Pas ook de taal gerust aan.

Hoe leren zij?	
Dit zijn de pedagogisch-didactische keuzes die een leraar maakt en zichtbaar worden in de leeractiviteiten waarmee leerlingen hun taalleerdoelen bereiken.	
1.	Hoe word je verder geholpen als je aan het [schrijven, lezen, spreken, ...] bent? Hoe ziet die hulp eruit?
2.	Wat doe je als je een [schrijf, lees, spreek, ...] opdracht al kunt? Geef eens een voorbeeld.
3.	Mag je ook zelf kiezen welke [schrijf, lees, spreek, ...] opdrachten je doet? Zo ja, welke kies je dan?
4.	Mag je doen waar je goed in bent? En daar meer van doen? Hoe gaat dat dan?
5.	Krijg je tips van je leraar of klasgenoten over hoe je werk beter kan?
6.	Weet je waarom je een [opdracht, activiteit, project] doet? Met welk doel?
7.	[Eigen vraag over pedagogische didactische keuzes.]
Wat leren zij?	
De leerinhouden zijn vaardigheden, kennis en houdingen die zijn afgeleid van de kerndoelen, referentieniveaus en/of eindtermen. Dat zijn bijvoorbeeld voorbeeldmatig uitgewerkte tussendoelen van SLO. Een school kan ook zelf ook leerinhouden vaststellen voor een schooleigen leerlijn vanuit kerndoelen, referentieniveaus en/of eindtermen. Op lesniveau kunnen leraren zelf doelen stellen.	
Vergeet niet de gekozen vragen af te stemmen op de leeftijd van je leerlingen.	
7.	Waarover zou je graag willen lezen?
8.	Hoe belangrijk vind je het om te leren presenteren of een spreekbeurt te houden? Leg eens uit.
9.	Welke teksten vind je leuk om te schrijven? Bijvoorbeeld een briefje, een recept, een uitnodiging, een ingezonden brief, ...
10.	Past wat je leert bij wat je belangrijk vindt om te leren? Heb je een voorbeeld?
11.	[Eigen vraag over de leerinhouden]

Bijlage 15 – Opbrengsten leerlingeninterviews

Hoe leren zij?	
<i>Kaart 1</i> <i>Wat is voor jou het belangrijkste punt dat jouw leerlingen aangaven?</i>	<i>Kaart 2</i> <i>Wat is het een na belangrijkste punt dat jouw leerlingen aangaven?</i>
<i>Kaart 3</i> <i>Welke opmerking van die ene leerling wil je zeker meenemen?</i>	<i>Kaart 4</i> <i>Is er nog iets gezegd dat niet op de andere kaarten een plek heeft gevonden?</i>

Wat leren zij?

Kaart 1

Wat is voor jou het belangrijkste punt dat jouw leerlingen aangaven?

Kaart 2

Wat is het een na belangrijkste punt dat jouw leerlingen aangaven?

Kaart 3

Welke opmerking van die ene leerling wil je zeker meenemen?

Kaart 4

Is er nog iets gezegd dat niet op de andere kaarten een plek heeft gevonden?

Bijlage 16 – Bronnen voor rijke teksten

Je vindt rijke geschreven en gesproken teksten in:

Bron Bijvoorbeeld

<i> fictie </i>	✓ rijketeksten.org; ✓ leesbevorderingindeklas.nl ✓ jeugdbibliotheek.nl
<i> websites </i>	✓ Kennislink.nl ✓ Slimme-teksten.nl ✓ Jeugdbieb.nl ✓ Delpher.nl ✓
<i> de actualiteit </i>	✓ het Jeugdjournaal; ✓ Kidsweek
<i> een methode </i>	✓ Staal ✓ ...
<i> educatieve tijdschriften </i>	✓ SamSam ✓ Dada ✓ Newscientist ✓ National Geographic en National Geographic junior ✓ ...
<i> educatieve programma's </i>	✓ Klokhuis ✓ Wat zou jij doen? ✓ ...
<i> Belevingswereld van je leerlingen </i>	✓ Sporten ✓ Schoolreisje ✓ ...
<i> Podcast </i>	✓ Stokstaartjes ✓ Waarom zijn de bananen krom? ✓ Alledaagse vragen
<i> ... </i>	✓ ...

Op zoek naar nog meer voorbeelden van rijke teksten? Kijk op lezeninhetpo.nl

Bijlage 17 – Kenmerken rijke teksten

Kenmerken rijke teksten

	Deze rijke tekst:
<i>is authentiek</i>	☐
<i>maakt mijn leerlingen nieuwsgierig</i>	☐
<i>nodigt uit om over te schrijven en te praten</i>	☐
<i>biedt ruimte om op te gaan in een andere wereld</i>	☐
<i>brengt een boodschap over</i>	☐
<i>heeft verbanden tussen alinea's</i>	☐
<i>kent verbindingswoorden</i>	☐
<i>is met aandacht en vakmanschap geschreven</i>	☐
	Het taalgebruik:
<i>is gevarieerd</i>	☐
<i>is zo min mogelijk vereenvoudigd</i>	☐
<i>mag ook abstract en figuurlijk zijn</i>	☐
<i>heeft voldoende laagfrequente woorden</i>	☐

Naar:

Koeven, E. van & Smits, A. (2020). *Rijke taal. Taaldidactiek voor het basisonderwijs*. Amsterdam: Boom.

Bijlage 18 – Voorbeelden van leeractiviteiten

In deze bijlage vind je schetsen van leeractiviteiten die uitgaan van rijke teksten en zorg voor samenhang in de vaardigheden. Ze zijn niet verder uitgewerkt, omdat de fase van ontwikkeling van je leerlingen een rol spelen en ook wat zij pedagogisch/didactisch gewend zijn als het bijvoorbeeld gaat om creativiteit en het maken van eigen keuzes.

Vul dit overzicht eerst zelf aan met mooie voorbeelden van jezelf die ook passen bij je taaldoelen. Geef daarna individueel aan welke leeractiviteiten je adopteert en uitwerkt. Schrijf alle gekozen leeractiviteiten op geeltjes en plak ze in het midden op de draad leeractiviteiten: hoe leren zij?

Bron rijke tekst	Leeractiviteit	Afgeleid van kerndoel	Deze adopteer ik
Fictie en non-fictie	Leerlingen kiezen een gedicht, lezen het aan elkaar voor en bespreken het.	Kerndoel 9 De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.	☐
Actualiteit	Leerlingen bekijken een nieuwsitem - waarom wil iedereen naar de maan? – en geven er in een gesprek hun mening over.	Kerndoel 2 De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren. Kerndoel 3 De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.	☐
Fictie en non-fictie	Leerlingen lezen een tekst over communicerende bomen. Ze schrijven vervolgens zelf een dialoog tussen bomen.	Kerndoel 5 De leerlingen leren naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies, zoals: informeren, instrueren, overtuigen of plezier verschaffen. Kerndoel 9 De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.	☐
Fictie en non-fictie	Leerlingen lezen een fragment uit een boek en een zakelijke	Kerndoel 7 De leerlingen leren informatie en meningen te	☐

	tekst over eenzelfde onderwerp. Ze praten op basis van een ingevuld ven-diagram over de overeenkomsten en verschillen tussen de teksten.	vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten. Kerdoel 3 De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.	
Belevings- wereld kind	Lees voor over een fantasiedier waarna leerlingen een eigen fantasiedier tekenen met een informatieve tekst over het dier voor de bezoekers van de dierentuin.		☐
Podcast	Leerlingen luisteren naar een zelfgekozen podcast, maken aantekeningen in steekwoorden en vertellen over het onderwerp.	Kerdoel 1 De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie, mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven.	☐
Methode	Neem een tekst uit de methode die past bij het thema dat centraal staat. Geef een stelling op basis van de tekst. Leerlingen voeren met elkaar een discussie waarin ze argumenten naar voren brengen en op elkaars argumenten reageren.	Kerdoel 3 De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.	☐
Belevings- wereld kind	Leerlingen bestuderen tabellen over de verkoop van ijsjes in de zomer. Ze schrijven in eigen woorden een kort nieuwsartikel waarin ze de gegevens verwerken.	Kerdoel 4 De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen. Kerdoel 5 De leerlingen leren naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies, zoals: informeren, instrueren, overtuigen of plezier verschaffen.	☐
Educatief programma	Leerlingen bekijken uitzending van 'Hoe doe jij dat' en voeren een gesprek over de	Kerdoel 1 De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die	☐

	oplossingen die de leerlingen zelf hebben voor het dilemma.	informatie, mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven. Kerdoel 2 De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren.	
Belevings- wereld kind	Leerlingen interviewen hun ouders over hun talent en schrijven een verslag in een vrij te kiezen vorm.	Kerdoel 1 De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie, mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven. Kerdoel 2 De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren. Kerdoel 8 De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het schrijven van een brief, een verslag, een formulier of een werkstuk. Zij besteden daarbij aandacht aan zinsbouw, correcte spelling, een leesbaar handschrift, bladspiegel, eventueel beeldende elementen en kleur.	□
Belevings- wereld kind...	Leerlingen bekijken een video over meertaligheid. Ze maken daarna een mindmap waarin ze beschrijven welke talen een rol spelen in hun leven en met wie ze over welk onderwerp wanneer spreken. Aan de hand van de mindmap bespreek je woorden als meertaligheid en identiteit.	Kerdoel 12 De leerlingen verwerven een adequate woordenschat en strategieën voor het begrijpen van voor hen onbekende woorden. Onder «woordenschat» vallen ook begrippen die het leerlingen mogelijk maken over taal te denken en te spreken.	□

Bijlage 19 – Waar sta je?

Twee vragen:

1. Waar sta jij als het gaat om meer samenhang tussen vaardigheden? Doe je graag mee en ren je gelijk naar de glijbaan of speel je liever eerst nog wat me de gedachte op het volleybalveld. Misschien twijfel je zelfs wel of je een kaartje wilt kopen?
2. En waar sta je als het gaat om je eigen gekozen uitspraak?

